

Határozatok Tára

C-697/22. P. sz. ügy

**Koiviston Auto Helsinki Oy, korábban Helsingin Bussiliikenne Oy
kontra
Európai Bizottság**

A Bíróság ítélete (negyedik tanács), 2024. július 29.

„Fellebbezés – Állami támogatások – SA.33846 (2015/C) (korábbi 2014/NN) (korábbi 2011/CP) – A hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozat közzétételét követően felmerült releváns körülmény – A támogatás kedvezményezettjének meghatározása – Az eljárás megindításáról szóló határozat módosításának közzétételére vonatkozó kötelezettség – A támogatás kedvezményezettjének észrevételei megtételéhez való joga – Lényeges eljárási szabály – Összeegyeztethetlenség a belső piaccal – A támogatás Európai Bizottság által elrendelt visszatéríttetése – Visszatéríttendő összeg – Az érintett tagállam hatásköre”

1. *Államok által nyújtott támogatások – A Bizottság által végzett vizsgálat – Közigazgatási eljárás – A Bizottság azon kötelezettsége, hogy felszólítsa az érintetteket észrevételeik megtételére – Lényeges eljárási szabály – Terjedelem – A Bizottság kötelezettsége arra, hogy hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozatban összefoglalja a vonatkozó ténybeli és jogi kérdéseket – A hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozatban azonosított kedvezményezett vállalkozás, amelyet utólag egy másik társaság átvett – A támogatás visszatérítésére vonatkozó kötelezettséget a gazdasági folytonosság miatt az átvevő társaságra kiterjesztő végleges határozat – A Bizottság azon kötelezettsége, hogy a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozatot helyesbítő vagy kiterjesztő határozatot hozzon, amelyben bejelenti a visszatéríttetési kötelezettség e kiterjesztését*
(EUMSZ 108. cikk, (2) bekezdés; 2015/1589 tanácsi rendelet, 6. cikk, (1) bekezdés)

(lásd: 45–56., 60., 61. pont)

2. *Államok által nyújtott támogatások – Jogellenes támogatás visszatéríttetése – A korábbi helyzet visszaállítása – Az arányosság elvének megsértése – Hiány*
(EUMSZ 108. cikk)

(lásd: 79., 80. pont)

3. *Államok által nyújtott támogatások – Jogellenes támogatás visszatéríttetése – Az adós meghatározása eszközátruházás esetén – A hivatalos vizsgálati eljárás során egy másik társaság által átvett, a támogatás által kedvezményezett vállalkozás – Gazdasági folytonosság esetén a visszatéríttetési kötelezettségnek az átvevő társaságra való*

*kiterjesztése – Az arányosság elvének tiszteletben tartása – Terjedelem – A támogatásnak az átvevő társaság által ténylegesen megtartott versenyelőny összegére korlátozóóó visszatérítése
(EUMSZ 108. cikk, (2) bekezdés)*

(lásd: 81. pont)

4. *Államok által nyújtott támogatások – Jogellenes támogatás visszatérítettése – A visszatérítettendő összeg számítása – A Bizottság azon lehetősége, hogy a pontos visszatérítettendő összeg kiszámítását a nemzeti hatóságokra hagyja – Az arányosság elvének megsértése – Hiány
(EUMSZ 108. cikk)*

(lásd: 83–85. pont)

5. *Államok által nyújtott támogatások – A Bizottság által végzett vizsgálat – Közigazgatási eljárás – A Bizottság azon kötelezettsége, hogy felszólítsa az érintetteket észrevételeik megtételére – Lényeges eljárási szabály – Terjedelem – A Bizottság kötelezettsége arra, hogy hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozatban összefoglalja a vonatkozó ténybeli és jogi kérdéseket – Megsértés – Következmény – A hivatalos vizsgálati eljárás eredményeként elfogadott határozat megsemmisítése
(EUMSZ 108. cikk, (2) bekezdés, és EUMSZ 263. cikk, második bekezdés)*

(lásd: 92. pont)

Összefoglalás

A Bíróság azáltal, hogy helyt ad a Koiviston Auto Helsinki Oy (korábban Helsingin Bussiliikenne Oy) által a Helsingin Bussiliikenne kontra Bizottság ítélet (a továbbiakban: megtámadott ítélet)¹ ellen benyújtott fellebbezésnek, pontosítja az Európai Bizottságot az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárás keretében egy olyan jogalannal szemben terhelő eljárási kötelezettségekkel, amely folytatta az állami támogatás eredeti kedvezményezettjének gazdasági tevékenységét, és amely a gazdasági folytonosság kritériumának alkalmazása miatt köteles visszatéríteni a támogatást. Ezenkívül állást foglal a Bizottság, illetve az érintett tagállam által a támogatás kedvezményezettje eszközeinek átvevőjével visszatérítettendő támogatás számszerűsítésében játszott szerepről. A Helsinki város (Finnország) 100%-os tulajdonában lévő Helsingin Bussiliikenne társaság (a továbbiakban: régi HelB) Helsinki térségében működtetett autóbusz-útvonalakat, valamint charter szállítási és autóbuszbérlési szolgáltatásokat kínált. 2015 decemberében a régi HelB-t a Viikin Linja Oy társaságnak értékesítették. Az adásvételi szerződés rendelkezéseinek megfelelően utóbbit Helsingin Bussiliikenne Oynak (a továbbiakban: új HelB) nevezték át.

¹ A Törvényszék 2022. szeptember 14–i Helsingin Bussiliikenne kontra Bizottság ítélete (T-603/19, EU:T:2022:555).

Panasz alapján a Bizottság hivatalos vizsgálati eljárást indított a Helsinki város által 2002 és 2012 között a régi HelB és jogelődje, a HKL-Bussiliikenne javára nyújtott több eszközvásárlási és tőkekölcsonre vonatkozóan (a továbbiakban: vitatott intézkedések). Az ezen eljárás megindítását elrendelő határozatot 2015. április 10-én közzétették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*,² és felszólították az érdekelt feleket, hogy az e közzétételtől számított egy hónapos határidőn belül nyújtsák be észrevételeiket. A Bizottság, amelyet 2015 júniusában tájékoztattak a régi HelB-nek az új HelB-re történő közelgő átruházásáról, ez utóbbtól nem kapott észrevételeket.

2019. június 28-i határozatával (a továbbiakban: vitatott határozat)³ a Bizottság megállapította, hogy a vitatott intézkedések a belső piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősülnek, amelyet a Finn Köztársaságnak vissza kell térítenie a kedvezményezettrel. A Bizottság, mivel a régi HelB és az új HelB között gazdasági folytonosságot állapított meg, kiterjesztette ez utóbbira a jogellenes támogatás visszatérítésére vonatkozó kötelezettséget.

Mivel az új HelB által a vitatott határozattal szemben benyújtott keresetet a Törvényszék elutasította, az új HelB fellebbezést nyújtott be ez utóbbi ítélete ellen.

A Bíróság álláspontja

Először is a Bíróság az arra alapított jogalapot vizsgálja meg, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem sértett meg lényeges eljárási szabályt azáltal, hogy a vitatott intézkedésekre vonatkozó hivatalos vizsgálati eljárás során nem tette lehetővé az új HelB számára, hogy előterjessze észrevételeit.

A felperes szerint a Bizottság a régi HelB átruházását követően köteles lett volna helyesbítenyi vagy kiegészíteni a hivatalos vizsgálati eljárás megindítását elrendelő határozatot, mivel ez az átruházás az említett határozatban nem szereplő új elem.

A Bíróság először is emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésének értelmében, amikor a Bizottság hivatalos vizsgálati eljárás indításáról határoz valamely támogatási intézkedéssel kapcsolatban, lehetővé kell tennie az érdekelt felek számára, hogy előterjesszék észrevételeiket. E kötelezettség lényeges eljárási szabálynak minősül, ha olyan alapvető eljárási feltételt képez, amely szorosan kapcsolódik az aktus kibocsátója szándékának megfelelő megfogalmazásához vagy kifejezéséhez. E tekintetben valamely értesítésnek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való közzététele megfelelő eszköz ahhoz, hogy valamennyi érdekelt felet értesítsék az eljárás megindításáról, és ez utóbbiaktól minden olyan információt beszerezhessenek, amely a jövőben segíti a Bizottságot az eljárása lefolytatásában.

Mindazonáltal annak érdekében, hogy az érdekelt felek hatékonyan előterjeszthessék észrevételeiket, a közzétett határozatnak kifejezetten és egyértelműen meg kell említenie a vonatkozó ténybeli és jogi kérdéseket, amint azt a 2015/1589 rendelet⁴ 6. cikkének (1) bekezdése előírja. Ezek azok az elemek, amelyek vizsgálata ezen eljárás célját képezik azon végleges

² Az SA.33846 (2015/C) (korábbi 2014/NN) (korábbi 2011/CP) számú állami támogatásról – Finnország – Helsingin Bussiliikenne Oy – szóló C(2015) 80 végleges határozat (HL 2015. C 116., 22. o.).

³ A Finnország által a Helsingin Bussiliikenne Oy javára végrehajtott, SA.33846. (2015/C) (korábbi 2014/NN) (korábbi 2011/CP) számú állami támogatásról szóló, 2019. június 28-i (EU) 2020/1814 bizottsági határozat (HL 2020. L 404., 10. o.).

⁴ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet (HL 2015. L 248., 9. o.).

határozat elfogadása érdekében, amellyel a Bizottság a szóban forgó állami támogatás fennállásáról és összeegyeztethetőségéről, valamint adott esetben e támogatás visszatéríttetésének kötelezettségéről határoz.

Amennyiben a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatot követően olyan releváns ténybeli vagy jogi körülmények merülnek fel, mint a jelen ügyben a régi HelB átruházása az új HelB-re, a Bizottság csak egy további eljárást megindító határozat közzétételével tesz eleget a kötelezettségének. Így a Bizottság azáltal, hogy nem fogadott el ilyen határozatot, lényeges eljárási szabályt sértett meg.

Másodszor, a Bíróság azt a jogalapot vizsgálja, amely szerint a Törvényszék megsértette az arányosság elvét, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem volt köteles meghatározni, hogy a vitatott intézkedésekből eredő állami támogatást milyen mértékben kell visszatéríttetni az új HelB által.

Ennek keretében e bíróság pontosítja, hogy a jogellenes támogatás visszatéríttetése a korábbi helyzet visszaállítására irányul, és csak akkor tekinthető az EUM-Szerződés állami támogatásokra vonatkozó rendelkezéseinek célkitűzéseire képest aránytalan intézkedésnek, ha a kedvezményezett által visszatérítendő összeg meghaladja a kedvezményezett által kapott támogatás aktualizált összegét.

Amennyiben a jogellenes támogatásban részesülő társaságot egy másik, a gazdasági tevékenységet folytató társaság felvásárolja, e támogatást ez utóbbival vissza kell téríttetni, amennyiben megállapítást nyer, hogy e társaság továbbra is ténylegesen élvezzi az említett támogatáshoz kapcsolódó versenyelőnyt. Ebben az esetben az arányosság elve a visszatérítési kötelezettséget az általa ténylegesen megtartott versenyelőny összegére korlátozza.

A jelen ügyben, noha a Bizottság a vitatott határozatban megállapította a régi HelB és az új HelB közötti gazdasági folytonosságot, és ebből azt a következtetést vonta le, hogy a jogellenes támogatás visszatérítésére vonatkozó kötelezettséget ki kell terjeszteni ez utóbbira, nem foglalt állást a régi HelB-nek nyújtott támogatás mértékéről, amelyből az új HelB ténylegesen továbbra is részesült. Márpedig a Bíróság a Törvényszékhez hasonlóan rámutat arra, hogy különbség van a gazdasági folytonosság megállapítása, és azon mérték meghatározása között, amelyben a visszatérítést a különböző e támogatás kedvezményezettjeivel szemben végre kell hajtani.

Ennélfogva a Törvényszék helyesen állapította meg, hogy a Finn Köztársaság feladata az új HelB-vel visszatérítendő állami támogatás összegének meghatározása.

Mindazonáltal a Bíróság hatályon kívül helyezi a megtámadott ítéletet, valamint a vitatott határozatot, mivel a lényeges eljárási szabálynak az első jogalap keretében megállapított megsértése a jogi aktus *ipso iure* megsemmisítését vonja maga után.